

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
		<p>Havuç, uzun süredir arkadaşlarıyla evde bir parti vermek istemektedir; fakat Haluk buna kesinlikle karşıdır. Kızlı-erkekli gençlerin ne yapacaklarından emin olmadığı için buna karşı çıkmaktadır. Havuç da bir arkadaşı ile kumpas kurarak bir dizi iyi kurgulanmış yalan üzerine oturan bir senaryo tasarlamıştır.</p> <p>Havuç ve Arkadaşı konuşuyorlar:</p> <ul style="list-style-type: none">- H: Bizim parti vermemiz için bizimkilerin (Duygu da dahil) 3 gün evde olmamaları gerekiyor.- A: Niye 3 gün?- H: Abicim, 1 gün hazırlıklar için, 1 gün parti, 3ncü gün de tüm izlerin silinmesi için.- A: İyi de durup dururken sizinkiler evden nasıl 3 gün yok olacaklar?- H: Aile olarak hepimize bir tatil piyangosu çıkacak.- A: Nereden çıkacak?- H: Şimdi bu kredi kartlarının hediyeleri oluyor ya, bizimkilerin kullandıkları kredi kartlarından hediye çıkacak.- A: Ama ortada hediye filan yok, nasıl olacak da anlamayacaklar.- H: Ad ve soyadı karışıklığı olacak. Bak ben telefon rehberinden baktım, tam da babamın adını taşıyan 20 kişi daha buldum, ama tabii ki farklı yerlerde; bak bir tanesi de bizim alt sokakta. Yani aslında o kişiye çıkmış da, postacı yanlışlıkla mektubu bize getirmiş gibi olacak.- A: İyi de baban annen uyanıktır; nasıl olup da 3 günlük yola gidecekler?- H: Abi, onu düşündük herhalde. Parti yapacağımız arkadaşlardan para toplayıp uçak bileti yollayacağım- A: Pahalı olur!- H: Hayır inceledim, adam başı 80 TLden 3 kişilik bilet alınabiliyor. Arkadaşlar 20 kişi olduğumuza göre adam başı 15 TL versek biletleri alıyoruz.- A: Otel n'olacak?- H: Rezervasyon yaptıracağız?- A: Kim adına?- H: Alt sokaktaki Haluk bey adına! Otele kadar gidecekler, tamam rezervasyon var ama sadece isim benzerliği var. Mecburen gitmişken 1 gece kendi paralarıyla kalacak ve en erken ertesi gün dönecekler. Tastamam 3 gün.- A: Ondan sonra düşecekler hediyeyi yollayan firmanın peşine!- H: Ben onu da düşündüm. Döndükleri gün bir özür mektubu alacaklar, hatta bir de telefon numarası olacak.- A: E telefon ederlerse! <p>H: Onu da ayarlarız, telefon numarasını bizim arkadaşlardan birisinin</p>

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
		abisinin numarasını veririz o idare eder, özür filan diler. Babam bu özür işine çabuk yumuşar.
Planı uygulamaya başlarlar! Akşam Haluk eve gelir, elinde yılbaşı tatil hediyesini bildiren mektupla Melteme (sevinçle) anlatır.		
Meltem bil bakalım hafta sonunda neredeyiz?		
	Neredeyiz?	
Palandöken'deyiz		
	Nasıl oluyor bu?	
Çokkart'tan tatil kazandık, önce inanmadım ama içinden uçak bileti de çıkınca inandım. Telefon da ettim doğru.		
	Kaç gün?	
3 gün. Eğer cuma izin alabilirsek, pazar akşamı evdeyiz.		
	Ben alırım	
Ben de. Sen bavullarımızı hazırla		
	Tamam	
Havuç'un kurgusuna uygun olarak Haluk ve Meltem Cuma sabahı erkenden Palandöken'e doğru yola çıkarlar. Havuç da Duygu ile birlikte parti hazırlığına başlar. Otele varışları ve orada çıkan arızalar aynen kurguya uygun olarak gerçekleşir. Gitmişken 1 gün orada kalınacağını hesaplayan Havuç'un hesapları, Haluk'un tepesinin atıp, ertesi sabahki uçakla geri dönmesiyle bozulur ve pazar sabahı eve dönülüp de bir gün öncesinin kaos halindeki ev görülünce hesaplaşma başlar. Ama hala tatil tezgahını bilmiyordur.		
Havuç, Duygu gelin bakalım buraya!		
		– H/D: Efendim baba.
Anlatın bakiim bu evin hali nedir?		
		Arkadaşlarla bir parti yaptık da.
Peki ben size bu evde parti yapılmayacağını, sizlerin bu tür şeylere katılmayacağımızı söylemedim mi?		
		– H: Baba söyledin ama, neden istemediğini anladığımız için, arkadaşlarımızla birlikte olmamıza karşı çıkmayacağımızı düşündük
Buradan itibaren, kurgunun ortaya çıkacağı endişesiyle Havuç ve Duygu bir dizi yalan söylemeye başlarlar..		
		– D: Baba sen evin dağınıklığına bakma, sadece dans edildiği için böyle oldu.
Peki içki şişeleri neyin nesi?		
		– H: Baba ben de Duygu da içkelere ağzımızı sürmedik, istersen kokla.
Siz onu benim külahıma anlatın, herkes içti ve siz içmediniz öyle mi?		
		– D: Evet baba, Havuç da ben de içki içmedik. Çünkü bize olan güvenini

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
		kaybedeceğimizi bildiğimiz için biz içmedik, sadece ikram ettik.
	Çocuklar bana bakın; şu ana kadar karışmadım ama anne olarak karışmak zorundayım.	
		Evet anne.
	Tam neleri doğru söylemiyorsunuz bilmiyorum, araştırmak da istemiyorum. Biz ömür boyu sizin denetçiniz olmayacağız. Ama bilmeniz gereken şeyleri içselleştiremezseniz siz ve tüm yalana başvuranları bekleyen bir tehlike var.	
		Nedir o anne?
	Yalan aynen sigara ve içki gibi bağımlılık yaratır. Bir kere bunu kullanmaya başladığınızda onsuz yapamaz hale gelirsiniz.	
Haluk da karışır ve Meltemi destekler		
Evet anneniz çok doğru söylüyor çocuklar. Bakın ben hiç yalan söylüyor muyum?		
		– D: Baba öyle diyorsun ama, daha geçen gün "beyaz yalan" diye bir şeyden söz ettin. Bizimkiler de olsa olsa pembe yalancıklar olabilir.
	Çocuklar, bu konuda kusura bakmayın ama çok cahil olduğunuz belli. Babanızı savunmak adına demiyorum ama yalan denilen şey hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz.	
		– H: Anne yalan hakkında bir şey mi bilmek gerekiyor? Beyaz yalan babamın o anı kurtarmak için söylediği bir şey.
Ne münasebet		
	Bakın çocuklar, bir sözün yalan olduğunun birinci kanıtı bir çıkar için söylenmiş olmasıdır.	
		E başka niçin yalan söylenebilir ki!
	Epey nedenle söylenebilir. Örneğin – Telafi edilemeyeceği düşünülen bir durumu engellemek için, – Gerçek bir tehditten korunmak için, – Bir kusurun yol açtığı korkudan korunmak için, – Çıkar sağlamak için yalan söylenebilir.	

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
	Gördüğünüz gibi bunların hepsi farklı..	
		- H: Beyazı hangisi
	İlki için söylenenlere beyaz yalan deniliyor. Yani giderilemeyecek, kalıcı bir zararı önlemek için söyleneni.	
Meltem ağzına sağlık, ne güzel açıkladın. Tabi, ben bunun için söylemişim.		
	Haluk neyse uzatma şimdi.	
		- D: Anne sen master'ini yalan üzerine mi yapmıştın?
	Hayır ama, toplum içinde bu kadar sık başvurulan bir konuda azıcık düşünen herkes bunları akıl edebilir, master filan yapmaya gerek yok.	
		- H: Tamam anne yani şimdi bizim yalanlar zararsız, beyaz değilse de biraz kirlice beyaz di mi?
Hayır Havuç efendi, kirli mirli değil, sizinkiler düpedüz yalan.		
	Bakin yalanın verdiği zararın da sınıflandırması var.	
Bravo meltem, işte şimdi tam oldu. Yahu bu da nereden çıktı?		
	Evet haluk bey, madem ki çocuklara bir işin doğrusunu anlatıyoruz, her şeyiyle bilmeleri lazım. Bir kere vereceği <i>zararın düzeyi</i> açısından <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ya başkalarına zararı az ya da yoktur, ▪ Ya da başkalarının zararına yol açar. Bu durumda da: ▪ Ya az sayıdaki kişiyi olumsuz etkiler. ▪ Ya da çok sayıdaki kişiyi olumsuz etkiler. İşte en kötü yalanlar çok sayıdaki kişiyi olumsuz etkileyenlerdir.	
		- H: Anne tamam bak bizimkiler az kişiyi etkiliyor.
	Havuç bey, şimdilik sizinkilere hoş görülebilir kaçamaklar olarak bakıyoruz. Yoksa, bu iş giderek derinleşir	
		- D: Tamam annecim, bir daha doğru olmayan şey söylemeyeceğim.

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
	Duygucum, yalan doğru olmayanın söylenmesi değildir, gerçek olmayanın söylenmesidir. İkisinin farkını anlıyorsun değil mi?	
		- H: Ne fark var ha gerçek ha doğru
Evet bence de ikisi de aynı		
	Arkadaşlar kusura bakmayın ama ikisi çok farklı: Gerçek ve doğru farklı olabilir. Gerçek, "olan"; doğru ise "olması gereken"dir. Gerçek -genelde- herkes için tek iken, doğru herkes için farklı olabilir. Yalan, gerçeğin amaca uygun biçimde çarpıtılarak ifade edilmesidir. Ortada amaç yok ise, yalan değil ancak yanlış ifadeden söz edilebilir.	
Vay be!		
	Vay be ya Haluk bey, dahası da var. <i>Format</i> olarak tek tür değildir; yalanın bu denli yaygın olmasının nedeni de budur. Örneğin: Gerçeklerin bilerek dile getirilmemesi ve/ya gizlenmesi ve/ya perdelenmesi ya da Bazı parçalarını keserek gerçeği tam söylememek, hepsi yalan türleridir.	
		Keserek ne demek?
	Ya gerçeğe parçalar ekleyerek ya da gerçeklerden uzak durup bilgisiz kalarak yalan söyleyebilirsin.	
Meltem, sen bunları öğretip durma başımıza profesyonel olarak işler açarlar		
	Halukcum öyle değil, cehalete dayalı her şey yanlıştır. Bilsinler ama yapmasınlar.	
	Çocuklar şimdi niye kızdığımızı belki daha iyi anlamışsınızdır. Yalanın en tehlikeli çeşiti <i>inandırıcılığı</i> yüksek olandır İnandırıcılığı az olanlara zaten kimse inanmaz. İnandırıcılığı yüksek olanlardan en kötülerini ya güvenin kötüye kullanılması ya da bilgisizliğin istismarı yoluyla olanlar. Siz, güvenimizi kötüye kullandığınız için kızdık ve telaşlandık.	
		Anne kızmanızı anladık da telaşınız niye?
Oğlum demin annen anlattıya. Yalan, söyleyeni de zehirler. Kişi yalan söyledikçe -farkına		

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
<p>varmadan aklı zehirlenir, sürekli bir huzursuzluk ruhunu kaplar.</p> <p>Yalan, bağımlılık yaratır. Çünkü kısa süreli olarak sorunları çözdüğü için, giderek Sorun Çözme yetisi kaybolur, sadece yalan söyleyerek yaşayabilir.</p> <p>Bir süre içinde kişi söylediklerinin yalan olduğunun farkında olmadan yalan söyler; mantık sistemi, yalanı kamufle edecek yaratıcı argümanlar üretmeye başlar. İnsanın tükendiği dönüm noktası burasıdır.</p> <p>Şimdi anladınız mı?</p>		
		Anladık baba.
Meltem bana niye öyle bakıyorsun?		
	Haluk madem sen bütün bunları biliyorsun da niçin bazen yalanlar söylüyorsun?	
Meltemcim çok basit, benimkilere inanmadığımı bildiğim için benimkiler tehlikesiz yalan kısmına giriyor.		
		Anne, söylediklerin tamam da bir yerine takıldım.
	Nedir o?	
		Hani demin dedin ya, "gerçeklerden uzak durarak" diye.
	Evet	
		Yani ben şimdi yalan söylememiş olmak için boyuna gerçekler nedir diye merak mı edicem?
	Evet Duygu. Merak edicen, sadece sen değil, kendine insan diyen herkes gerçeklerin peşinde olacak. Tüm yaşam bu işte	
Vay be, şiir gibi söz oldu.		
	Dalga geçme Haluk bey, laf kalabalığına getirme	
Çocuklar bu arada yalan söylemenin en kestirme yollarından biri nedir bilmek ister misiniz?		
		- H: Nedir baba, söyle lazım olur :-))
Yalanı en kolay gizleme aracı uzun ifadelerdir. Çok konuşan, derdini kısa ifade etmeyen insanların yalan söylüyor olmaları olasılığı çok yüksektir.		

Haluk	Meltem	Havuç / Duygu
	Çok laf yalansız olmaz sözü buradan geliyor	
	Çocuklar en son bir de tavsiyem var: Bir suç nedeniyle görülebilecek zararı en aza indirmenin en etkili -hatta kurnazca- yolu nedir biliyor musunuz?	
		H / D beraberce: Nedir anne?
	Yalana başvurmadan doğrudan gerçeği söylemektir.	
		H: Anne biz bir şey söyleyeceğiz.
	Nedir?	
		Sizin hafta sonu tatili vardı ya!
	Ha..	
		İşte biz onu tezgahladık.
Haluk ve Meltem birlikte gülerek: Biliyorduk		
		H/D birlikte: Ne biliyor muydunuz?
	Evet biliyorduk. Size bu dersi vermek için yutmuş gibi yaptık	
		Peki baba nereden anlamıştınız
	Ben anlarım. Kaçın kurasıyım? O adına rezervasyon yaptırdınız alt sokaktaki Haluk var ya.	
		Eeee
	İşte o benim lise arkadaşım. Tesadüfen konuşurken bu rezervasyon işini söyleyince bir bit yeniği olduğunu anladık ve işi sonuna kadar götürmeye karar verdik.	
	Bak oğlum annen bir dolu nasihat verdi ama	
		Benimkiler nasihat değil yaşam deneyimi
	Her neyse bir şey demedim. Ama ben de işinize çok yarayacak bir şey söyleyeyim	
		Nedir?
	Her ne zaman ki bir eğriliğin peşinde olursan, ilk bakman gereken yer, ifadeler içinde yalan olup olmadığıdır. Bir tane yalan, ama annenin anlattığı türden bir yalana rastlarsan arkası çorap söküğü gibi gelir.	
SON		